

Iranian Public Sports Scenarios on the Horizon 2032

Somayeh Nazari¹

Ph.D. Student in Sports Management, Shomal University Mazandaran, Amol, Iran
nazarisomaye7@yahoo.com (Corresponding Author)

Mohammad Hossein Razavi

Assistant Professor of Sports Management, Mazandaran University, Babolsar, Iran,
razavismh@yahoo.com

Saeed Amirnejad

Assistant Professor of Art, Tehran, Iran, s.amirnejad@gmail.com

Ahad Rezayan Ghayeh Bashi

Postdoctoral Researcher of Futures Studies, University of Tehran, Iran
Ahad.rezayan@ut.ac.ir

Abstract

Purpose: One of the most important duties of governments in the world is planning for the development of public sports. Public sports are closely related to physical and mental health of the community. Developing plans for public sports is influenced by macro-processes, actions, events and various elements that are often uncertain and cannot be accurately predicted. Therefore, decision-makers need to know the possible opportunities of the future. The current study aims to spot the opportunities standing in front of Iranian public sports.

Method: This research is qualitative and applied. The statistical population included elites on sports management, sociology of sports and sports law as well as technology, politics, culture and futures studies. A snowball sampling methods was applied to the research sample and 25 persons were selected purposefully. However, using Schwartz's model, main drivers and components of the structure were obtained. Next, the wizard-scenario software was employed for structural analysis and examining relationships between uncertainties. Then, spaces of the scenario were extracted.

Findings: A number of four probabilistic scenarios were developed compliant with the future of public sports, namely, the happiness ecosystem (the most optimal possible scenario), health scanners (development of public sports in the middle class), stagnators (no change in circumstances) and downsizers (the most unfavorable possible scenario).

Conclusion: When each scenario narrated and the findings summarized in expert panels, strategic recommendations (flexible and practical in all 4 scenarios) were provided regarding the future of Iranian public sports for relevant managers and policy makers.

Keywords: Futures Research, Scenario Planning, Uncertainty, Public Sports, Drivers, Wizard Scenario.

دو فصلنامه آینده پژوهی ایران

مقاله پژوهشی، سال پنجم، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۹، صفحه: ۳۰۹-۳۳۳

سناریوهای ورزش همگانی ایران در افق ۱۴۱۲

سمیه نظری⁻

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شمال. آمل. ایران
nazarisomaye7@yahoo.com

سید محمد حسین رضوی

استاد گروه مدیریت ورزشی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران razavismh@yahoo.com

سعید امیرنژاد

استادیار دانشگاه هنر، تهران، ایران s.amirnejad@gmail.com

احد رضایان قیه باشی

پژوهشگر دوره پست دکتری رشته آینده پژوهی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، ایران ahad.rezayan@ut.ac.ir

چکیده

هدف: برنامه‌ریزی برای توسعه‌ی ورزش همگانی یکی از وظایف مهم دولت‌ها در جهان است. ورزش همگانی با سلامت فیزیکی و روانی جامعه ارتباط تنگاتنگی دارد. برنامه‌ریزی برای توسعه‌ی ورزش همگانی تحت تأثیر کلان‌روندها، اقدامات، رویدادها و عناصر مختلفی است که اغلب با عدم قطعیت همراه هستند و امکان پیش‌بینی دقیق آن‌ها وجود ندارد. بنابراین تصمیم‌گیران نیازمند شناخت فضاهای احتمالی آینده هستند. هدف این پژوهش شناخت فضاهای پیش روی ورزش همگانی ایران است.

روش: پژوهش از نوع کیفی و کاربردی است. جامعه‌ی آماری پژوهش: نخبگان حوزه‌ی مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی ورزشی، حقوق ورزشی، فناوری، سیاست، فرهنگی و آینده‌پژوهی است. برای نمونه‌گیری از روش گلوله‌برفی استفاده شده است. بر این اساس، ۲۵ نفر به صورت هدفمند انتخاب شدند. در این پژوهش با بهره‌گیری از الگوی شوارتز، پیش‌ران‌ها و مؤلفه‌های کلیدی سیستم استخراج شده است. سپس از نرم‌افزار سناریویزارد برای تحلیل ساختاری و بررسی چگونگی اثرگذاری و اثرپذیری پیش‌ران‌ها نسبت به هم و سپس استخراج فضاهای سناریویی استفاده شده است.

یافته‌ها: در نهایت ۴ سناریوی سازگار و محتمل در ارتباط با آینده‌ی ورزش همگانی - شامل سناریوی زیست‌بوم نشاط (مطلوب‌ترین سناریوی محتمل)، سناریوی پوششگران سلامت (توسعه‌ی ورزش همگانی در قشر متوسط)، سناریوی درجا زندگان (عدم تغییر در شرایط) و سناریوی فرو افتادگان (نامطلوب‌ترین سناریوی محتمل) استخراج و توصیف شده است.

نتیجه‌گیری: پس از روایت هر سناریو و از طریق جمع‌بندی یافته‌های موجود در پل‌های خبرگی، توصیه‌های راهبردی (منعطف و کاربردی در هر ۴ سناریو) درخصوص آینده‌ی ورزش همگانی ایران برای مدیران و سیاست‌گذاران مربوط ارائه شده است.

واژگان کلیدی: آینده‌پژوهی، سناریوپردازی، عدم قطعیت، ورزش همگانی، پیش‌ران‌ها، سناریویزارد.

۱- مقدمه

طبق داده‌های مرکز ملی آمار در سال ۱۳۹۶ بیش از ۶۵ درصد مردم ایران به صورت مرتب ورزش نمی‌کنند، ۵۶ درصد جمعیت کشور دارای اضافه وزن هستند، ۶۳ درصد زنان ایرانی اضافه وزن دارند، سرانه موجود فضای ورزشی کشور به اندازه‌ی طول یک «گام» است و به ازای هر ۴ هزار نفر جمعیت، یک مکان ورزشی وجود دارد. (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۸). ورزش همگانی به عنوان تربیت بدنی و ورزش برای همه تعریف می‌شود و هرگونه فعالیت جسمی با هدف بهبود جسمانی و روانی برای همه‌ی اقشار جامعه است. امروزه ورزش و به‌ویژه ورزش همگانی از آنجاکه موجب افزایش امید به زندگی از طریق ارتقای سلامت افراد جامعه می‌شود، یکی از زیرشاخص‌های توسعه‌ی انسانی در جوامع به حساب می‌آید (کشکر و سلیمانی، ۱۳۹۱).

در بسیاری از کشورها حق مشارکت در ورزش و فعالیت‌های تفریحی و فراغتی به سیاستی مهم تبدیل شده است و به عنوان ورزش همگانی شناخته می‌شود. پیاده‌سازی چنین سیاستی در سال‌های اخیر بسیار اهمیت یافته است، زیرا به فعالیت‌های فیزیکی به‌عنوان یک عامل کمک‌کننده در کاهش هزینه‌های حفظ سلامت و مبارزه با چاقی نگریسته می‌شود. بنابراین، نقش ورزش و فعالیت بدنی به عنوان راهبردی که توانایی بالقوه‌ای در یاری رساندن به اهداف سلامتی، اجتماعی و اقتصادی دارد، بسیار حائز اهمیت است (سید عامری و بردی محمد آلق، ۱۳۹۱). در ایران هم در برنامه‌ی سوم توسعه، سازمان تربیت بدنی موظف شد تا طرح جامع ورزش کشور را تهیه کند. در طرح یادشده، ورزش به چهار گروه عمده شامل: همگانی، قهرمانی، حرفه‌ای و پرورشی تقسیم شده است. بر اساس این تقسیم‌بندی و برای عامه‌ی مردم، به خصوص شهرنشینان که از زندگی صنعتی برخوردارند، «تربیت بدنی»، از ضرورت‌های زندگی قلمداد شده است (کشکر و سلیمانی، ۱۳۹۱).

با این‌که همگان به اهمیت ورزش به‌خصوص ورزش همگانی به عنوان پدیده‌ای اجتماعی که نسبت به سایر حوزه‌های ورزش کشور (قهرمانی، حرفه‌ای، پرورشی) بیشترین مخاطب را دارد، آگاهند و می‌دانند که هر پدیده‌ی اجتماعی می‌تواند به دلایل گوناگون تحت تأثیر عوامل خطرزا قرار گیرد و مشکلاتی را برای جامعه و کشور فراهم کند، اما تحقیقات محدودی در زمینه‌ی شناسایی و پیشگیری از عوامل بحران‌زا در زمینه‌ی ورزش همگانی کشور صورت گرفته است و این امر می‌تواند جامعه‌ی ورزش همگانی و در رأس آن وزارت ورزش و جوانان را با دشواری‌ها و خطرهایی روبه‌رو کند (فراهانی و همکاران، ۱۳۹۷).

ورزش همگانی ارتباط عمیقی با سلامت فیزیکی و روانی جامعه و ارتباط مستقیمی با نشاط اجتماعی و مقوله‌ی امید به زندگی دارد. از این رو یکی از دستورکارهای مهم دولت در بخش سلامت است که در تمامی اسناد بالا دستی مورد توجه قرار گرفته است. برنامه‌ریزی برای

ورزش همگانی امری آینده‌محور است، بنابراین نیازمند شناخت مؤلفه‌های سازنده آینده است. با توجه به ماهیت چندبعدی ورزش همگانی، مجموعه‌ای از مؤلفه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و زیستی در برنامه‌ریزی برای آینده‌ی ورزش همگانی در ایران دخالت دارند (عباسی نصب، ۱۳۹۶). بسیاری از این مؤلفه‌ها دارای عدم قطعیت ذاتی هستند و به عبارتی امکان پیش‌بینی دقیق آن‌ها در افق مشخص شده وجود ندارد، افق ۱۴۱۲ در این پژوهش ریشه در اسناد بالادستی دولت (برنامه‌های توسعه) در توسعه‌ی ورزش همگانی دارد. با توجه به این عدم قطعیت‌ها و ضرورت و اهمیت توسعه‌ی ورزش همگانی در کشور، این پژوهش در پاسخ به این پرسش که در شرایط عدم قطعیت و پیچیدگی، چگونه می‌توان برای آینده‌ی ورزش همگانی در کشور برنامه‌ریزی کرد (با چه روشی) و چه آینده‌هایی پیش‌روی سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران این حوزه وجود دارد؟ صورت گرفته است.

۲- پیشینه‌ی پژوهش

آینده، برآیند و حاصل بر همکنش مؤلفه‌های بسیار زیاد در سیستمی پیچیده و پویاست. گام نخست برای شناسایی تصاویر آینده، شناخت سیستم مورد مطالعه است. منظور از شناخت سیستم مورد مطالعه، مشخص کردن مؤلفه‌های اثرگذار و اثرپذیر در سیستم و تعیین وزن و جایگاه احتمالی هر مؤلفه در ساخت واقعیت‌های بدیل آینده است (مرزبان، رضاییان، جهانشاهی، ۱۳۹۸). تفکر در مورد آینده و دغدغه‌ی آینده‌نگری پدیده‌ای است که همواره مورد توجه بشر بوده و خواهد بود (خاشعی، ۲۰۱۲). آینده‌پژوهی تصاویری از آینده در اختیار ما قرار می‌دهد تا در زمان حال، بر اساس این تصاویر به شکل کارآمدی تصمیم‌گیری نماییم (ملکی فر، ۱۳۸۵). این تصاویر در واقع همان سناریوها هستند و سناریونویسی یا سناریوپردازی روشی شناخته شده برای شناخت آینده‌های آمیخته با عدم قطعیت است. سناریوپردازی فرایندی نظام‌مند و روشمند است که در فضاهای پیچیده و دارای عدم قطعیت، افراد و سازمان‌ها را در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری توانمندتر می‌سازد (رضاییان، مرزبان و جهانشاهی، ۱۳۹۹).

سناریونویسی به ما کمک کند تا با شناخت برخی از عناصر مهمی که احتمالاً در ساخت آینده تأثیر خواهند داشت، تصویرها و داستان‌هایی از آینده بسازیم (Bostrom, 2009). از طریق این تصویرها و توصیف‌ها، درک جامع‌تری از آینده‌های ممکن و چگونگی تلاش برای همسویی با برخی یا دوری از برخی دیگر به دست آوریم. در واقع، سناریونویسی، فراتر رفتن از محدودیت‌های تفکر، با تصویرسازی از آینده‌های محتمل یا مرجح است (Bishob et al, 2007).

ارائه‌ی ورزش همگانی برای سیاست‌گذاران و سازمان‌های ورزشی یک چالش بزرگ است. ورزش همگانی یک فعالیت عملی و یک رشته‌ی علمی متمرکز است. اما با این حال، نهادهای

حاکم بر ورزش به طور استراتژیک، از این دانش خلق شده و کل ظرفیت ابزارهای آنلاین برای بهبود جوامع استفاده نمی‌کنند (Willim & Toohey, 2018). این در حالی است که در کشورهایی با رشد پایدار در امر ارتقا، مشارکت در ورزش همگانی، خدمت عمومی جدیدی است که یک جنبش در جوامع شهروندی دموکراتیک تلقی می‌شود و دولت نه تنها تقاضای شهروندان را بیاد می‌آورد، بلکه باید با آنها همکاری لازم را داشته باشد (Lin & Kao, 2016).

علاوه بر این، نگاه به آینده در برنامه‌ریزی ورزش قابل تأمل است. (Allison, 2014) مشاور سابق آژانس بهبود و توسعه انگلستان در بخش فرهنگ و ورزش مقاله‌ای در زمینه لزوم تمرکز به آینده‌پژوهی در ورزش انتشار داد و تأکید کرد که اگر در این زمینه آینده‌پژوهی صورت نگیرد به دلیل تغییرات عمومی در دولت‌ها این بخش قربانی برنامه‌ی تغییرات دیگران می‌شود. دولت انگلستان در سال ۲۰۱۵ یک سند با عنوان «آینده‌ی ورزشی، یک استراتژی جدید برای یک ملت فعال» انتشار داد. همچنین هاجکویچ و همکاران (Hajkowicz et al., 2013)، برای کمیسیون ورزشی استرالیا گزارشی ارائه دادند که در آن آینده‌ی ورزش در استرالیا تا سال ۲۰۴۰ به تصویر کشیده شده است. راتن و فرارا (Ratten & Ferreira, 2017) به آینده‌پژوهی سیاست ورزش پرداختند و با تأکید به لزوم تحقیقات بین رشته‌ای و ترکیبی در این زمینه، تحقیقاتی در رابطه با سیاست ورزش، خلاقیت و کارآفرینی انجام دادند و هر کدام از این تحقیقات را در زمینه‌ی خود مورد بحث قرار دادند که موجب تولد یک چشم‌انداز در سیاست ورزش شد که از مزایای کارآفرینی و خلاقیت نیز بهره‌مند بود.

سناریونویسی در حوزه‌ی ورزش در ایران، حوزه‌ی پژوهشی جدید و جوانی است و تحقیقات محدودی در این زمینه انجام شده است. در مورد آینده‌پژوهی ورزش همگانی تاکنون تحقیقی انجام نگرفته است. لذا به چند تحقیق در خصوص ورزش همگانی و سناریو اشاره می‌شود. سهرابی در سال (۱۳۹۴) در پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد خود به آینده‌پژوهی ورزش قهرمانی کشور به روش دلفی پرداخت. فراهانی (۱۳۹۷) با تحلیل عوامل بحران در ورزش همگانی نشان داد که با تغییر نگرش مسئولان ورزش کشور و جامعه به ورزش همگانی، زمینه‌ی حضور و توجه رسانه‌های ورزشی در راستای تخصیص زمان و فضای بیشتر به موضوع ورزش همگانی فراهم خواهد شد.

بختیاری مقدم و رستمی (۱۳۹۱) در پژوهش خود اظهار داشتند که آینده‌پژوهی می‌تواند با پایش تغییرات و تحولات محیط بیرونی و درونی سازمان و تشخیص هوشمندانه‌ی فرصت‌ها و تهدیدات پیش روی سازمان (آینده‌شناسی) و تقویت تفکر راهبردی در سازمان‌ها، مدیران را در طراحی و تدوین برنامه‌های راهبردی مؤثر و موفق یاری نموده و از سردرگمی آنان در محیط آینده جلوگیری نمود. همچنین جوادی پور (۱۳۹۷) طی پژوهشی مهم‌ترین چالش‌ها و آسیب‌های فرایند سیاست‌گذاری در محورهای مختلف را ضعف در نظارت و کنترل، بی‌توجهی

سازمان‌های مسئول در ورزش همگانی به موضوع سیاست‌گذاری، ساختار ضعیف، ضعف در برنامه‌ریزی و اجرا، عملکرد ضعیف رسانه‌ای، منابع مالی محدود، قوانین و مقررات و نیز مشارکت محدود مراکز علمی و پژوهشی در زمینه‌ی موضوع سیاست‌گذاری ورزش همگانی نام برد. بنابراین، برای حل بسیاری از مشکلات ورزش باید در حیطه‌ی آینده‌پژوهی وارد شویم. در حال حاضر رشد آگاهی‌های اجتماعی و فشار افکار عمومی به دولت و نیز مطالبه‌گری در زمینه‌ی ورزش همگانی، باعث شده تا ورزش همگانی به دغدغه‌ای مهم در سطح دولت و افکار عمومی تبدیل شود. دولت با چالش‌های متعددی در زمینه‌ی توسعه‌ی زیرساخت‌های ورزش همگانی، سیاست‌گذاری در زمینه‌ی فرهنگ‌سازی برای توسعه‌ی ورزش همگانی و کنشگری فوق‌فعال در این زمینه روبه‌رو است. در حال حاضر با افزایش عدم قطعیت‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و حتی زیست‌محیطی، درک آینده‌ی ورزش همگانی به شدت سخت و پیچیده شده است. به نظر می‌رسد شناخت دقیقی از مؤلفه‌های سازنده‌ی آینده‌ی ورزش همگانی و چگونگی اثرگذاری و اثرپذیری متغیرها در سیستم مورد مطالعه وجود ندارد. به دست آوردن چنین درک و شناختی می‌تواند در شناخت سیستم مورد مطالعه، شناخت مؤلفه‌های کلیدی و مهم‌تر از آنها شناخت پیش‌ران‌های سازنده‌ی آینده این ورزش با هدف ارتقای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مؤثر و مفید باشد.

پیش‌ران‌ها نیروهای منشأ تغییر در سیستم هستند که درک آن‌ها قدرت کنشگری و مدیریت مطلوب سیستم مورد مطالعه را به وجود می‌آورد (محمدزاده، پورعزت، رضاییان، ۱۳۹۹). تمرکز این پژوهش شناخت این سیستم، متغیرها، چگونگی اثرگذاری و اثرپذیری متغیرها و در نهایت شناسایی پیش‌ران‌های تغییر در افق سال ۱۴۱۲ است. با این‌که مطالعات گسترده‌ای در زمینه‌ی ورزش همگانی در داخل و خارج از کشور صورت گرفته است، اما توجه به برنامه‌ریزی سناریویی و آینده‌نگرانه کمتر مورد توجه قرار گرفته و از این نظر شاهد یک خلأ پژوهشی مهمی هستیم که می‌تواند به مدیران این امکان را بدهد که قبل از تصمیم‌گیری، اقدام و هزینه کنند و با احتمالات پیش‌رو آشنا شوند تا نه تنها از صرف هزینه‌های بی‌مورد جلوگیری شود، بلکه مانع از غافلگیری نیز بشود.

۳- روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی، کاربردی و آینده‌نگر است و از روش برنامه‌ریزی بر مبنای سناریو بهره گرفته است. در این راستا، نخست نیروهای پیش‌ران و عدم قطعیت‌های مرتبط با آن‌ها از طریق مرور اسناد موجود و تحلیل آن‌ها در کارگاه‌هایی با مشارکت جامعه‌ی پژوهش بررسی و احصا شده است. سپس، کوشش شده است تا سناریوهای اصلی (محتمل‌تر) برای آینده‌ی ورزش همگانی (در افق زمانی پژوهش) شناسایی شود. بدین منظور، از روش‌شناسی آمیخته در

سناریونویسی بهره‌گیری شد و یافته‌های حاصل از تکنیک‌های کیفی (از جمله «پنل‌های خبرگان»، «کارگاه‌های آینده‌پژوهی» و «مصاحبه») با تکنیک‌های کمی پژوهش (شامل «پرسشنامه‌ی تحلیل آثار متقاطع»، «نرم‌افزار سناریوویزارد»^۱) ترکیب شده‌اند.

سناریوهای خروجی (با رویکرد اکتشافی) این‌گونه به دست آمد. ابتدا، منطق شکل‌گیری سناریوها با استفاده از تحلیل نیروهای پیش‌ران و عدم قطعیت‌های آن‌ها تبیین شد. در ادامه، با روش تحلیل آثار متقاطع، پرسشنامه‌هایی در قالب ماتریس (در دو فرمت جداگانه) طراحی شد و در اختیار خبرگان پژوهش قرار گرفت. از آن جایی‌که مطالعه‌ی سناریوهای ورزش همگانی یک مقوله‌ی چندوجهی و مطالعه‌ی میان‌رشته‌ای است، نیازمند بهره‌گیری از دیدگاه‌های متخصصان در حوزه‌های گوناگون است. با عنایت به ماهیت فراگیر و چندرشته‌ای پژوهش، جامعه‌ی خبرگان پژوهش برای مصاحبه، پنل خبرگی و تکمیل پرسشنامه، از میان مدیران و صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف تعیین شدند که جدا از مدرک دانشگاهی، شناخت دقیق و جامعی از ورزش همگانی و راهبردهای آن داشتند.

نرم‌افزار سناریوویزارد ابزار کمی مورد استفاده این پژوهش است. از این نرم‌افزار برای تسهیل در پردازش اطلاعات کیفی (نظرات خبرگان)، در پروژه‌هایی که ماهیت میان‌رشته‌ای دارند و در پروژه‌های آینده‌نگاری استفاده می‌شود. شیوه‌ی کار نرم‌افزار سناریوویزارد بر مبنای ماتریس‌های تحلیل اثر متقاطع بنا نهاده شده است. این ماتریس‌ها، برای استخراج نظر خبرگان در مورد اثر احتمال وقوع یک حالت از یک توصیف‌گر بر روی حالتی از توصیف‌گر دیگر، در قالب عبارت‌های کلامی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در آخر با محاسبه‌ی اثرات مستقیم و غیرمستقیم حالت‌ها بر یکدیگر، سناریوهای سازگار پیش روی سیستم مورد مطالعه، استخراج می‌شوند. در مجموع، تکنیک‌های سناریوسازی عموماً، متمایل به پرورش چشم‌اندازهای کلی از وضعیت یک سیستم در آینده هستند (Hickford et al., 2014). بر این اساس، پس از گردآوری پرسشنامه‌ها، نتایج حاصل در کارگاه آینده‌پژوهی با حضور شماری از خبرگان مطرح و درباره‌ی آن اجماع شد و از طریق کمی‌سازی دیدگاه‌های کیفی خبرگان، ورودی لازم برای نرم‌افزار سناریوویزارد فراهم آمد.^۲ نرم‌افزار سناریوویزارد، سناریوهای منطقی و دارای سازگاری قوی یا نسبی را استخراج و ارائه می‌دهد. بر این اساس، نتایج خروجی نرم‌افزار سناریوویزارد به همراه اطلاعات تکمیلی حاصل از تحلیل آثار متقاطع، در گروه کانونی پژوهش تبیین و صورت‌بندی شد و سپس برای توصیف و روایت‌سازی در اختیار خبرگان (از طریق تشکیل پنل خبرگان) قرار گرفت.

1. the wizard scenario software

۲. نرم‌افزار سناریوویزارد یک نرم‌افزار رایگان است که در اختیار تمام پژوهشگران قرار گرفته است. همچنین نرم‌افزار میک مک هم از سوی آقای گوردون به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار گرفته است. روایی و پایایی محاسبات نرم‌افزار در وب سایت منتشرکننده آن آورده شده است. در استفاده از نرم‌افزار قوانین کمی رایت رعایت شده است.

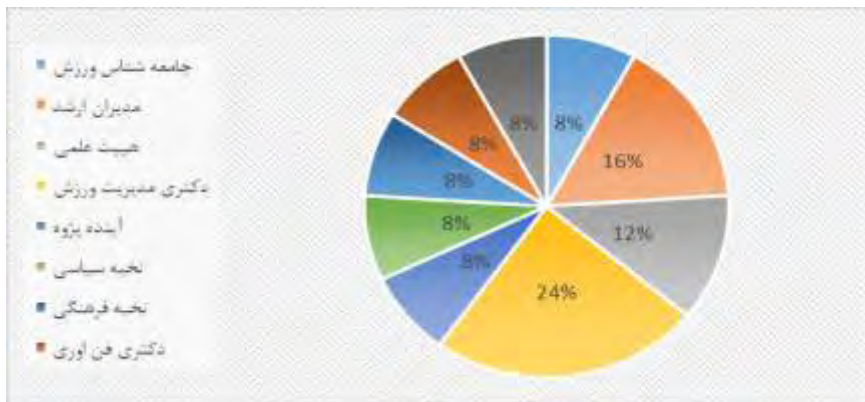
پنل تخصصی برای بحث درباره‌ی وابستگی متقابل بین عوامل توصیفی تشکیل شد. پنل با اتکا به یک داوری کیفی (مثلاً اثر شدیداً تقویت کننده یا اثر شدیداً تضعیف کننده)، درباره‌ی آثار متقابل بین عوامل داوری می‌کند و جمع‌بندی و همگرایی این دیدگاه‌ها، یک شبکه‌ی اثرگذاری را تشکیل می‌دهد. این شبکه یا ماتریس روابط متقابل میان مؤلفه‌های کلیدی سیستم و نیز حالت‌های مختلف نیروهای پیش‌ران، ورودی نرم‌افزار برای انجام محاسبات آماری و تعیین وزن، اثرگذاری کلی و میزان سازگاری سناریوهای منتخب است. سرانجام روایت توصیفی هر سناریو، با بهره‌گیری از دیدگاه‌های کیفی خبرگان و لحاظ عوامل کلیدی پژوهش (خروجی‌های نرم‌افزارها)، به نگارش درآمد. روایی خروجی‌ها از طریق رجوع به آرای خبرگان، سنجیده و برای نگارش سناریوها کوشش شد تحلیلی نظام‌مند از وضعیت هر یک از پیش‌ران‌ها و عوامل کلیدی مرتبط با آن پیش‌ران، در فضای هر یک از سناریوهای احصاشده به دست آید. فرایند کار را می‌توان در قالب سه گام اصلی «پویا محیطی»، «سناریوپردازی» و «اجماع و جمع‌بندی» به شرح جدول (۱) خلاصه نمود.

جدول ۱. روش و فرایند شناسایی و تبیین سناریوهای آینده‌ی ورزش همگانی ایران

گام‌ها	ابزار	خروجی‌ها
۱- پویا محیطی	مرور ادبیات کارگاه آینده‌پژوهی مصاحبه پنل خبرگان	مؤلفه‌های کلیدی نیروهای پیش‌ران و عدم قطعیت‌ها
۲- سناریوپردازی	برسشنامه‌های تحلیل آثار متقاطع نرم‌افزار سناریوویزارد	سناریوهای اصلی سناریوهای فرعی
۳- اجماع و جمع‌بندی	پنل خبرگان ذهن‌انگیزی روایتگری	توصیف سناریوها توصیه‌های راهبردی

۴- تحلیل یافته‌ها

پیش‌ران‌ها، نیروهایی هستند که اثرگذاری بسیار زیادی بر سیستم مورد مطالعه ما دارند (Schwartz, 2012). علی‌رغم این‌که شوارتز معتقد است پیش‌ران‌ها نیروهای خارج از سیستمی هستند که از قبل مشخص هستند و کلیت سیستم را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ اما می‌توان پیش‌ران‌ها را نیروهای ناشناخته‌ای یا کمتر شناخته شده‌ای هم در نظر گرفت که در هر صورت برخی از ابعاد عدم قطعیت آن‌ها برای ما شناخته شده است. برخی از پیش‌ران‌ها عدم قطعیت کمتر و برخی از آن‌ها عدم قطعیت بیشتری دارند (رضایان قیه باشی و بیاتی، ۱۳۹۷). نیروهای پیش‌ران به دست آمده در این مقاله با تکیه بر یافته‌های مطالعات قبلی و نیز بهره‌گیری از دیدگاه‌های خبرگان در پنل تخصصی است. ترکیب جامعه‌ی پاسخ‌گویان به پرسشنامه به شرح شکل (۱) تصویر شده است.

شکل ۱. توزیع تخصص‌های شرکت‌کنندگان در تکمیل پرسشنامه^۱

خبرگان پژوهش در این نشست‌ها، برای هرکدام از پیشن‌ران‌های شش‌گانه، دو یا سه حالت فرضی یا عدم قطعیت قائل شدند؛ پیشن‌ران‌های آینده‌ی ورزش همگانی و عدم قطعیت‌های مرتبط با آن‌ها در جدول (۲) خلاصه شده است.

جدول ۲: پیشن‌ران‌های استخراج شده حاصل از فرایند پویا محیطی و پتل خبرگان

ردیف	پیشن‌ران	عدم قطعیت
۱	نقش و رویکرد رسانه‌ها	منفعل نسبت به ترویج ورزش همگانی به‌طور نسبی فعال در ترویج ورزش همگانی بسیار پویا در ترویج ورزش همگانی
۲	سبک زندگی ورزش‌محور	تقویت سبک زندگی ورزش‌محور اهمیت ندادن به سبک زندگی ورزش‌محور
۳	وضعیت عمومی سلامت (فقر حرکتی و بیماری‌های مرتبط)	بهبود وضعیت عمومی سلامت شهروندان ثبات وضعیت عمومی سلامت شهروندان تضعیف وضعیت عمومی سلامت شهروندان
۴	بهداشت جسم و روان زنان	بهبود بهداشت جسم و روان زنان ثابت ماندن بهداشت جسم و روان زنان تضعیف بهداشت جسم و روان زنان
۵	تغییر استانداردهای زندگی	توسعه‌ی پرشتاب استانداردهای زندگی همگام با جهان توسعه‌ی آهسته استانداردهای زندگی ثبات و رکود استانداردهای زندگی
۶	سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	افزایش سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی ثبات و رکود سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی

از طریق برگزاری جلسات متعدد کوشش شد تا مشارکت حداکثری صاحب‌نظران جلب شود و پرسشنامه‌های مربوطه میان خبرگان در تکمیل ماتریس تحلیل متقاطع توزیع گردد. سرانجام، ماتریس نهایی حاصل از جمع‌بندی و ثبت میانگین دیدگاه‌های خبرگان پژوهش، به کمک

۱. با توجه به این‌که سن، جنسیت و سایر مشخصه‌های مهم، در این پرسشنامه تأثیر زیادی نداشت از آوردن آن‌ها در جدول خودداری شده است.

نرم افزار اکسل^۱ تهیه شد و در گروه کانونی پژوهش نهایی گردید. بر این اساس، اثرات متقابل شناسایی شده میان عدم قطعیت‌های مختلف، در یک طیف عددی از ۳ تا ۳- در قالب ماتریس تحلیل آثار متقاطع وارد نرم‌افزار شد. شرح پرسشنامه‌ی ماتریس تحلیل آثار متقاطع، در جدول (۳) آمده است.

جدول ۳. ماتریس تحلیل آثار متقاطع میان حالت‌ها (عدم قطعیت‌های) مختلف پژوهش

پیش‌رأها	پیش‌رأها	تلقین و روگره رسانه‌ها		سبک زندگی و ورزش‌محور		مسائل سلامت نظر حرکتی و چیدمان‌های مرتبط			مفوق و بهداشت جسم و روان زبان		کنترل استخوان‌های زندگی		سرمایه‌گذاری و خدمات‌های مالی	
		تلقین	آسیب‌های رسانه‌ها	تلقین	روگره	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین	تلقین
تلقین و روگره رسانه‌ها	تلقین													
سبک زندگی و ورزش‌محور	تلقین													
مسائل سلامت	تلقین													
بهداشت جسم و روان زبان	تلقین													
کنترل استخوان‌های زندگی	تلقین													
سرمایه‌گذاری و خدمات‌های مالی	تلقین													

تحلیل آثار متقاطع میان عدم قطعیت‌ها (یا حالت‌های متفاوت محتمل برای هر پیش‌رأ) در قالب پرسشنامه‌های مرتبط آماده و توسط گروه خبرگان تکمیل شد. جمع‌بندی این پاسخ‌ها از تحلیل ساختاری آثار متقاطع میان حالت‌های مختلف ممکن برای سیستم، ورودی نرم‌افزار سناریوویزارد است که در شکل (۲) نمایش داده شده است.

CI-Matrix varzesh1.scw

نقش و رویکرد رسانه ها	منفعل								
	نسبتاً فعال								
	بسیار پویا								
سبک زندگی ورزش محور	تقویت								
	عدم اهمیت								
بهداشت جسم و روان زنان	افزایش								
	کاهش								
	بدون تغییر								
وضعیت عمومی سلامت	بهبود								
	ثبات								
	تضعیف								
تغییر استانداردهای زندگی	توسعه پرشتاب								
	توسعه آهسته								
	ثبات و رکود								
سرمایه گذاری ها و حمایت های مالی	افزایش								
	ثبات و رکود								

شکل ۲. تحلیل آثار متقاطع میان عدم قطعیت های اصلی برگرفته از نرم افزار سناریو ویزارد

شکل (۲) نشان می دهد که از ۶ پیش رانی که هر کدام ۲ الی ۳ حالت عدم قطعیت دارند، پس از امتیازدهی از سوی خبره ها و میانگین گیری از نظرات، ماتریسی با مشخصات بالا به دست می آید که خروجی این ماتریس در نرم افزار سناریو ویزارد چیزی است که در شکل (۲) نشان داده شده است؛ یعنی مشخص شدن سناریوهای محتمل و سناریوهای باورپذیر با تأکید بر نمرات سازگاری و ناسازگاری که از ماتریس مذکور به دست آمده است. شکل (۲) میانگین نمرات و نظرات خبره ها در پاسخ به پرسشی است که در فرایند دلفی به این پرسش ها پاسخ داده اند. این پرسش ها بر این موضوع تمرکز دارند که احتمال وقوع عدم قطعیت اول پیش ران «الف» به شرط وقوع عدم قطعیت پیش ران «ب» چقدر است؟

خروجی نرم افزار شامل ۲۲ سناریوی امکان پذیر برشمرده شده است که سناریوهای محتمل شامل ۴ سناریوی نخست با امتیاز تأثیرگذاری مثبت و ارزش سازگاری غیرمنفی، سناریوهای قوی و ۱۸ سناریوی بعدی با امتیاز تأثیرگذاری مثبت و ارزش سازگاری منفی، سناریوهای ضعیف به شمار می روند. در نتیجه خروجی نرم افزار شامل ۴ سناریوی اصلی محتمل بوده است. در واقع تغییر در هر یک از عدم قطعیت های پژوهش، منجر به تولید سناریوی جدید توسط نرم افزار خواهد شد. تدوین فضای نهایی سناریوها در

قالب چهار سناریوی اصلی سبب می‌شود که (ضمن حفظ پیچیدگی‌های ضمنی) تصاویر کلی، متمایز و قابل‌درکی از آینده فراهم آید.

سازگاری درونی یک سناریو نیازمند انتخاب متغیرهای توصیف‌گر به روشی است که تضمین می‌کند که هیچ متغیر دیگری از یک توصیف‌گر یکسان از جانب آثار ترکیبی دیگر توصیف‌گرها، به این متغیر توصیف‌گر، اصلاً ترجیح داده نمی‌شود (اصل سازگاری). همچنین امتیاز مؤثر کلی، مؤید ارزش هر یک از توصیف‌گرهاست و مجموع تمامی آثاری را منعکس می‌کند که ناشی از توصیف‌گرهای دیگر (در هر سناریوی سازگار) است. بر این اساس، خروجی نرم‌افزار از سناریوهای دارای سازگاری قوی، شامل چهار سناریوی اصلی به شرح تصویر زیر است.

Scenario No. 1	Scenario No. 2	Scenario No. 3	Scenario No. 4
نقش و رویکرد رسانه‌ها بسیار پویا	نقش و رویکرد رسانه‌ها نسبتاً فعال	نقش و رویکرد رسانه‌ها متغیل	
سبک زندگی ورزش محور تقویت	سبک زندگی ورزش محور عدم اهمیت		
بهداشت جسم و روان زنان افزایش	بهداشت جسم و روان زنان بدون تغییر	بهداشت جسم و روان زنان کاهش	
وضعیت عمومی سلامت بهبود	وضعیت عمومی سلامت ثبات	وضعیت عمومی سلامت تضعیف	
تغییر استانداردهای زندگی توسعه پرشتاب	تغییر استانداردهای زندگی توسعه آهسته	تغییر استانداردهای زندگی ثبات و رکود	
سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی افزایش	سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی ثبات و رکود		

شکل ۳. خروجی نرم‌افزار از سناریوهای دارای سازگاری قوی

همان‌گونه که روشن است، در قالب چهار سناریوی مجزا نشان داده شده است که کدام حالت‌ها از کدام توصیف‌گرها با یکدیگر سازگاری درونی دارند و احتمال وقوع کدام ترکیب از عدم قطعیت‌های برشمرده شده (بیش از دیگران) وجود دارد. بنابراین، خروجی نرم‌افزار با احتساب سناریوهای دارای سازگاری قوی، شامل ۴ سناریوی یادشده است که دارای سازگاری غیرمنفی (صفر یا مثبت) بوده‌اند و ارتباط میان عدم قطعیت‌های آن‌ها دارای امتیاز تأثیرگذاری مثبت است. نرم‌افزار بر اساس داده‌های خبرگان، هیچ سناریوی دیگری را واجد «سازگاری قوی» نشناخته است. بر این اساس، همان‌گونه که در شکل (۲) مشاهده می‌شود، سناریوهای اول و چهارم، کاملاً با هم متباین هستند و در واقع در دو سر طیف قرار نمی‌گیرند؛ اما دو سناریوی دوم و سوم در ۴ عدم قطعیت با هم یکسان‌اند و تنها در ۲ عدم قطعیت «وضعیت عمومی سلامت» و «تغییر استانداردهای زندگی» با هم تفاوت دارند. خروجی‌های نرم‌افزار، تابعی از دیدگاه‌های خبرگان در ارائه‌ی داده‌های ورودی (ماتریس تحلیل آثار متقاطع) است. بر این مبنای سناریوی اول و چهارم در هر شش عدم قطعیت با یکدیگر در تضاد هستند و به نوعی سناریوهای

خوش‌بینانه و بدبینانه‌ی مدل را تشکیل می‌دهند. سناریوی دوم و سناریوی سوم، سناریوهای میانه به شمار می‌روند که عدم قطعیت‌های سازنده‌ی آن‌ها، ترکیبی از عدم قطعیت‌های گوناگون است.

نرم‌افزار سناریوویزارد می‌تواند سناریوهای سازگار را محاسبه و شناسایی نماید. یعنی داده‌های مربوط به کدام حالت‌ها (عدم قطعیت‌ها) از کدام پیش‌ران‌ها (توصیف‌گرهای اصلی) از نظر آماری با یکدیگر بیشترین سازگاری را دارند. هر سناریو ترکیبی از حالات مربوط به توصیف‌گرها است و نرم‌افزار از میان همه‌ی سناریوهای ممکن، تعدادی را به عنوان سناریوهای منسجم تشخیص خواهد داد. ملاک تعیین این سناریوهای سازگارتر دو شاخص، درجه‌ی سازگاری بالاتر و امتیاز مؤثر کلی بالاتر است. با این وصف، چهار سناریوی نهایی شده در جدول (۴)، به عنوان خروجی نهایی، مبنای تحلیل‌های بعدی این پژوهش قرار گرفته است. در مرحله‌ی بعد، سناریوهای محتمل خروجی از حیث عوامل کلیدی تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها توصیف و با یکدیگر مقایسه می‌شوند. در ضمن، نرم‌افزار یادشده برای هرکدام از این سناریوها گزارشی تفصیلی به‌منظور توضیح و تبیین ارتباطات و تأثیرات تعادلی میان عوامل تشکیل‌دهنده ارائه می‌دهد که طی آن به روشنی و بر اساس روابط ریاضی و آماری نشان داده شده است که در هر سناریو کدام مجموعه از حالت‌ها (عدم قطعیت‌های اصلی) بیشترین (مثبت‌ترین) سازگاری و تأثیرگذاری را دارد. اکنون می‌توانیم فضای کلی چهار سناریوی اصلی پژوهش را در قالب جدول زیر به روشنی نمایش دهیم. تبیین سناریوهای اصلی پژوهش با بهره‌گیری از جمع‌بندی خروجی‌های نرم‌افزار سناریوویزارد و مبتنی بر دیدگاه‌های خبرگان در تحلیل آثار متقاطع میان عدم قطعیت‌های اصلی انجام شده و به شرح جدول (۴) آمده است.

جدول ۴. توصیف نهایی سناریوهای چهارگانه نهایی برحسب عدم قطعیت‌های کلیدی از پیش‌ران‌های اصلی

سناریوهای عدم قطعیت‌ها	سناریوی اول	سناریوی دوم	سناریوی سوم	سناریوی چهارم
نقش و رویکرد رسانه‌ها	زیست‌بوم نشاط	پویشگران سلامت	درجا زندگان	فرو افتادگان
سبک زندگی و ورزش‌محور	بسیار پویا	نسبتاً فعال	نسبتاً فعال	منفعل
بهداشت جسم و روان زنان	تقویت	بدون اهمیت	بدون اهمیت	بدون اهمیت
وضعیت عمومی سلامت	بهبود	بدون تغییر	بدون تغییر	تضعیف
تغییر استانداردهای زندگی	توسعه‌ی پرشتاب	توسعه‌ی پرشتاب	توسعه‌ی آهسته	رکود و عدم تغییر
سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	افزایش و رونق	ثبات و رکود	ثبات و رکود	ثبات و رکود
امتیاز تأثیر کل Total Impact Score	۵۵	۷	۱۰	۴۴
ارزش سازگاری Consistency Value	۵	۰	۰	۷

توضیحات تفصیلی برای هر یک از سناریوهای یادشده در ادامه آمده است. در توصیف هر سناریو، نخست شرایط هر کدام از پیش‌ران‌ها واکاوی شده و سپس به آینده‌ی ورزش همگانی در آن سناریو پرداخته شده است.

۴-۱. سناریوی اول: زیست بوم نشاط

فضای این سناریو از برآیند شش حالت عدم قطعیت از شش پیش‌ران اصلی، به شرح زیر ساخته شده است:

جدول ۵. عدم قطعیت‌ها (توصیف‌گرهای) کلیدی سازنده‌ی سناریوی اول

توصیف‌گر (پیش‌ران)	حالت (عدم قطعیت)
نقش و رویکرد رسانه‌ها	بسیار پویا در ترویج ورزش همگانی
سبک زندگی ورزش‌محور	تقویت سبک زندگی ورزش‌محور
بهداشت جسم و روان زنان	ارتقای بهداشت جسم و روان زنان
وضعیت عمومی سلامت	بهبود وضعیت عمومی سلامت
تغییر استانداردهای زندگی	توسعه‌ی پرشتاب استانداردهای زندگی
سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	افزایش و رونق سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی

در سناریوی نخست با عنوان «زیست بوم نشاط»، نقش و رویکرد رسانه‌ها در ترویج ورزش همگانی بسیار پویاست، سبک زندگی ورزش‌محور، متأثر از تحولات جهانی تقویت شده است؛ مسأله‌ی بهداشت جسم و روان زنان در کانون توجهات است؛ وضعیت عمومی سلامتی بهبود و بیماری‌های ناشی از فقر حرکتی در میان اعضای جامعه کاهش یافته است؛ استانداردهای زندگی متناسب با پیشرفت‌های فناورانه و اجتماعی به سرعت در حال توسعه است و در همین راستا، سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی در جهت ترویج امکانات ورزش همگانی از سوی نهادهای مختلف با جدیت دنبال می‌شود. به باور خبرگان، این سناریو مطلوب‌ترین سناریوی محتمل پیش‌روی ورزش همگانی در کشور است. در چنین شرایطی برای توسعه‌ی بیشتر ورزش همگانی (در گروه‌های سنی مختلف اعم از کودکان، نوجوانان، جوانان، میان‌سالان و به ویژه سالمندان)، اقداماتی عملی انجام شده است: ایستگاه‌های تندرستی در پارک‌ها و فضاهای سبز ساخت و احداث شده است و دسترسی همگان در همه‌ی نقاط، به فضاها و اماکن ورزشی وجود دارد. بودجه‌ی اختصاص یافته به بخش ورزش همگانی در دولت و نهادهای عمومی غیردولتی (شهرداری‌ها) به‌طور فزاینده‌ای در حال رشد است؛ به علاوه بخش خصوصی به عنوان بخشی از مسئولیت اجتماعی خود و سازمان‌های مردم‌نهاد نیز به‌عنوان یکی از رسالت‌های اجتماعی خود، در این زمینه دارای مشارکت جدی و پیگیر هستند. همچنین رسانه‌های فراگیر، اینترنت و شبکه‌های مجازی، به اطلاع‌رسانی و اقدامات و ابزارهای ترویجی

در حوزه‌ی ورزش همگانی و استفاده از فضاها و اماکن ورزشی توجه بیشتری دارند؛ فراهم آوردن زمینه‌های حضور عموم اقشار جامعه و خانواده‌ها از طبقات اجتماعی و اقتصادی مختلف در ورزش همگانی، افزایش ظرفیت‌ها، امکانات و منابع موجود، تأمین سرانه و توزیع عادلانه‌ی فضاها و امکانات ورزشی برای ورزش همگانی و گسترش امکانات برای گذران بهینه‌ی اوقات فراغت، برخی دیگر از شرایطی است که در سناریوی «زیست‌بوم نشاط» در کشور فراهم آمده است.

ورزش در این سناریو، یک سرگرمی اجتماعی و مشارکتی است و در برآورده نمودن نیازهای اجتماعی و دوست‌یابی افراد جامعه نقشی پویا دارد. به علاوه، اهمیت حفظ تناسب اندام، به دلیل فرهنگ غالب، یکی از مشوق‌های اصلی توسعه‌ی فرهنگ ورزش است. دانش و علائق مسئولان در این حوزه به طور بنیادین ارتقا یافته است، به طوری که ورزش همگانی به عنوان بخشی از برنامه‌ی هفتگی بسیاری از ادارات، دانشگاه‌ها و شرکت‌ها درآمدگی است. زنان در مکان‌های عمومی دسترسی کامل و آزادانه به فضاها و ورزشی دارند. رشد فناوری‌ها و استفاده از اپلیکیشن‌های ورزشی، ورزش دسته جمعی را بسیار تسهیل نموده است و افراد می‌توانند به طور داوطلبانه در هر مکان و هر زمان به آن ملحق شوند. ورزش باشگاهی به واسطه‌ی توسعه‌ی فرهنگ ورزش در کشور در حال رشد است و توسعه‌ی ورزش آموزشی، هزینه‌های ورزشی را بخشی از سبد خانوار نموده است. همچنین، توسعه‌ی ورزش همگانی اثرات جانبی همچون توسعه‌ی ورزش‌های فراغتی و افزایش انتظارات افراد از کیفیت زندگی کاری را در پی داشته است. درحالی که از سوی دیگر، افزایش تحصیلات و معلومات افراد و نیز همگام شدن بیشتر جامعه با روندهای جهانی، به طور مستقیم بر تقویت فرهنگ ورزش همگانی مؤثر بوده است. همه‌ی این موارد، فرهنگ ورزش و تحرک و سلامتی را در جامعه ترویج کرده و نیاز به ورزش در زندگی روزمره و عادت به هزینه کردن برای ورزش را بخشی از فرهنگ عامه نموده است.

۴-۲. سناریوی دوم: پویسگران سلامتی

فضای این سناریو از برآیند شش حالت عدم قطعیت (توصیف‌گر) از شش پیش‌ران اصلی، به شرح زیر ساخته شده است.

جدول ۶. عدم قطعیت‌ها (توصیف‌گرهای) کلیدی سازنده‌ی سناریوی دوم

توصیف‌گر (پیش‌ران)	حالت (عدم قطعیت)
نقش و رویکرد رسانه‌ها	نسبتاً فعال در ترویج ورزش همگانی
سبک زندگی ورزش‌محور	عدم اهمیت سبک زندگی ورزش‌محور
بهداشت جسم و روان زنان	عدم تغییر بهداشت جسم و روان زنان
وضعیت عمومی سلامت	بهبود وضعیت عمومی سلامت
تغییر استانداردهای زندگی	توسعه‌ی پرشتاب استانداردهای زندگی
سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	ثبات و رکود سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی

در سناریوی دوم با عنوان «بویشگران سلامتی»، نقش و رویکرد رسانه‌ها در ترویج ورزش همگانی نه کاملاً پویا، اما نسبتاً فعالانه است؛ با این حال سبک زندگی ورزش‌محور، به صورت یک ارزش فرهنگی اجتماعی درنیامده است؛ به همین ترتیب، مسأله‌ی بهداشت جسم و روان زنان در کانون توجهات جامعه نیست. این درحالی است که وضعیت عمومی سلامتی، تا حدودی بهبود یافته است و استانداردهای زندگی متناسب با پیشرفت‌های فناورانه و اجتماعی به سرعت در حال توسعه است. با وجود این، سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی در جهت ترویج امکانات ورزش همگانی از سوی نهادهای مختلف با جدیت دنبال نمی‌شود. به باور خبرگان، در این سناریو گرایش عمومی به ورزش همگانی در کشور توسط گروه‌های پیشرو ارتقا یافته است، اما انگیزه‌ها، بسترهای فیزیکی/سرمایه‌ای و امکانات لازم برای جذب همه‌جانبه‌ی اقشار مختلف اجتماعی در این زمینه فراهم نیست. در این سناریو سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی در حوزه‌ی ورزش همگانی محدود است. دولت می‌کوشد با تخصیص برخی یارانه‌های ورزشی، برخی تسهیلات از قبیل اماکن و تجهیزات ورزشی را رایگان در اختیار عموم قرار دهد، اما نمی‌تواند پاسخ‌گوی تمام نیازهای موجود در این زمینه باشد. در این سناریو توجه به ورزش همگانی در بین طبقه‌ی متوسط توسعه یافته است و جامعه از نظر ذهنی نسبت به غنی‌سازی اوقات فراغت بانگیزه‌تر است. با این حال، منابع مالی لازم برای این توسعه‌ی متناسب با انتظارات تأمین نمی‌شود و برخی بسترهای فرهنگی از جمله محدودیت مشارکت زنان، اجازه‌ی توسعه پرشتاب در این زمینه را نمی‌دهد. نهادهای غیرانتفاعی و سازوکارهای محلی تا حدودی به بخشی از نیاز اجتماعی در این زمینه پاسخ می‌دهند، اما تشکل‌های کلان سازمان‌یافته برای ورزش همگانی شکل نگرفته است. توسعه‌ی اماکن ورزشی رایگان و استفاده از دانش آموختگان تربیت بدنی در پایگاه‌های ورزش همگانی به صورت خودجوش و محلی دنبال می‌شود و جامعه تلاش می‌کند از طریق گسترش مشارکت نهادهای مدنی در ورزش همگانی، بخشی از نیازهای افراد ناب‌خوردار در زمینه‌ی سلامتی، فراغت و ورزش را به صورت نسبی

تأمین کند؛ اگرچه این تلاش‌ها، کفایت نیازها را نمی‌کند و از ظرفیت بهینه برخوردار نیست. بنابراین، باوجود بهبود کلی وضعیت سلامت عمومی ناشی از ارتقای استانداردهای زندگی و نیز ارتقای دیدگاه افراد نسبت به کیفیت زندگی کاری، هنوز سبک زندگی ورزش‌محور به عنوان یک ارزش فرهنگی در جامعه مطرح نیست. به طور کلی در این سناریو، سبک زندگی سلامت‌محور و به تناسب، ورزش‌های غیررسمی و فراغتی در میان برخی از اقشار اجتماعی پیشرو از طبقه متوسط، به عنوان یک ارزش تعقیب می‌شود؛ اما محدودیت‌های فیزیکی و فرهنگی موجود، اجازه فراگیر شدن و توسعه و تعمیق آن را نمی‌دهد. از این رو، ورزش همگانی بیش از آن‌که تبدیل به یک ارزش درونی شده‌ی فرهنگی و عمیق شود، بیشتر به مثابه یک گرایش مد روز در نظر گرفته می‌شود. از این رو، کنشگران فعال اجتماعی برای تبدیل کردن ورزش به یک پدیده‌ی عام و ضروری در حیات اجتماعی کشور همچنان در حال تلاش و پیگیری هستند.

۴-۳. سناریوی سوم: درجا زندگان

فضای این سناریو از برآیند شش حالت عدم قطعیت از شش پیش‌ران اصلی، به شرح زیر ساخته شده است.

جدول ۷. عدم قطعیت‌ها (توصیف‌گرهای) کلیدی سازنده‌ی سناریوی سوم

توصیف‌گر (پیش‌ران)	حالت (عدم قطعیت)
نقش و رویکرد رسانه‌ها	نسبتاً فعال در ترویج ورزش همگانی
سبک زندگی ورزش‌محور	عدم اهمیت سبک زندگی ورزش‌محور
بهداشت جسم و روان زنان	عدم تغییر بهداشت جسم و روان زنان
وضعیت عمومی سلامت	ثبات در وضعیت عمومی سلامت
تغییر استانداردهای زندگی	توسعه‌ی آهسته‌ی استانداردهای زندگی
سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	ثبات و رکود سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی

سناریوی سوم با عنوان «درجا زندگان»، به باور خبرگان به نوعی تداوم وضعیت موجود در آینده‌ی ورزش همگانی و عدم دسترسی جامعه به زیرساخت‌های فیزیکی و فرهنگی مناسب برای توسعه‌ی ورزش همگانی است؛ در این سناریو، نقش و رویکرد رسانه‌ها در ترویج ورزش همگانی به طور نسبی فعالانه است، اما اثرگذاری اجتماعی آن‌ها چندان بالا نیست؛ بر این اساس، سبک زندگی ورزش‌محور (به جز در میان ورزشکاران حرفه‌ای یا نیمه‌حرفه‌ای)، به هیچ‌وجه ارزش نهادینه شده‌ای به شمار نمی‌آید. مسأله‌ی بهداشت جسم و روان زنان از جمله مسائل مهم برای جامعه نیست؛ وضعیت عمومی سلامت افراد جامعه، نسبت به قبل بهبود نیافته و شمار قابل توجهی از مردم، با بیماری‌های مرتبط با فقر حرکتی دست به گریبان‌اند. از سوی

دیگر، استانداردهای زندگی متناسب با پیشرفت‌های فناورانه و اجتماعی دنیای مدرن توسعه نیافته است و سطح انتظارات عموم جامعه از کیفیت زندگی شخصی و کاری چندان بالا نیست. به همین منوال سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی در جهت ترویج امکانات ورزش همگانی از سوی نهادهای مختلف یک چالش جدی دیگر در مسیر توسعه‌ی ورزش همگانی است که نه از سوی دولت و نه از سوی بخش خصوصی یا مردمی چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد و تنها شهرداری‌ها به همایش‌های متداول نمایشی در این زمینه اکتفا می‌کنند. اگرچه رسانه‌ها به‌ویژه تلویزیون از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در ورزش هستند، اما اثرگذاری آن‌ها با نیازهای جامعه هماهنگ نیست؛ معمولاً رسانه‌های جمعی به دلیل صرفه‌ی اقتصادی ورزش قهرمانی، به سوی این ورزش‌ها گرایش بیشتری دارند؛ از این رو، توجه به ورزش همگانی به حاشیه رانده شده است و در جامعه به‌طور جدی ترویج نمی‌شود. دشواری‌های اقتصادی (نبود امکانات و برنامه‌های عمومی و شهریه‌های بالا) از یک سو و کمبود زمینه‌های فرهنگی و نبود ذهنیت قوی در زمینه‌ی ضرورت ورزش برای همه از سوی دیگر، باعث شده است که ظرفیت‌های ورزش همگانی کمتر در سطح جامعه شکوفا شود. در این سناریو، با توجه به عدم رواج فعالیت‌های مستمر بدنی میان عموم مردم (به جز علاقه‌مندان حرفه‌ای ورزش)، پدیده‌هایی مانند چاقی و افزایش مسائل مربوط به سلامت، طبیعی است. برگزاری رویدادهای ویژه و طراحی فضاهای خلاقانه و سبز با هدف ارتقای فرصت‌های تفریحی و فراغتی برای عموم جامعه در دستور کار دولت نیست و رویکرد گسترش ورزش همگانی در طراحی شهری (خیابان‌ها، پارک‌ها و سیستم حمل و نقل) جایگاهی ندارد. با این حال امکانات، اماکن و باشگاه‌های پیشرفته‌ی ورزشی در سطح شهر برای گروه کوچک افراد علاقه‌مند به ورزش وجود دارد، اما کل جامعه از این امکانات به‌صورت بهینه بهره نمی‌برد. ورزش درون‌بخشی در اداره‌ها و دانشگاه‌ها موقعیتی تزئینی دارد و رشد فناوری‌ها عملاً باعث کاهش تحرک بدنی افراد جامعه شده است. بر این اساس، نخبگان و صاحب‌نظران، در همراه کردن عموم جامعه و خانواده‌ها برای مشارکت منظم فعالیت‌های بدنی توفیق چندان ندارند و ورزش همگانی به رویدادهای نمادین گه‌گاهی خلاصه می‌شود.

۴-۴. سناریوی چهارم: فروافتادگان

فضای این سناریو از برآیند شش حالت عدم قطعیت از شش پیش‌ران اصلی، به شرح زیر ساخته شده است.

جدول ۸. عدم قطعیت‌ها (توصیفگرهای) کلیدی سازنده سناریوی سوم

توصیف‌گر (پیش‌ران)	حالت (عدم قطعیت)
نقش و رویکرد رسانه‌ها	منفعل در ترویج ورزش همگانی
سبک زندگی ورزش محور	عدم اهمیت سبک زندگی ورزش محور
بهداشت جسم و روان زنان	افول بهداشت جسم و روان زنان
وضعیت عمومی سلامت	تضعیف وضعیت عمومی سلامت
تغییر استانداردهای زندگی	رکود و عدم تغییر استانداردهای زندگی
سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی	ثبات و رکود سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی

به باور خبرگان، سناریوی چهارم با عنوان «فروافتادگان»، بدبینانه‌ترین تصویر از آینده‌ی ورزش همگانی در کشور و ترسیم‌کننده‌ی افول معیارهای مرتبط با ورزش و تندرستی در جامعه است؛ در این سناریو، رسانه‌ها در ترویج ورزش همگانی منفعل عمل می‌کنند و فاقد نفوذ یا اراده‌ی لازم برای بهبود استانداردهای ورزش و سلامت هستند. ورزش و تحرک بدنی در سبک زندگی عموم افراد تقریباً هیچ جایگاهی ندارد و پسرفت معیارهای فرهنگی اجتماعی، مسأله‌ی بهداشت جسم و روان زنان را از اولویت‌های جامعه حذف کرده است. به همین منوال، وضعیت عمومی سلامت افراد جامعه، نسبت به قبل بدتر شده است و اکثر افراد جامعه، با رخوت فیزیکی و روانی و انواع بیماری‌های گوناگون درگیرند. استانداردهای زندگی از استانداردهای جهانی فاصله‌ی چشمگیری دارد و هیچ‌یک از نهادهای مسئول (دولت، شهرداری‌ها) یا نهادهای داوطلب (سازمان‌های مردم‌نهاد) از اراده یا توان لازم برای سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مالی در جهت ترویج امکانات ورزش همگانی برخوردار نیستند و حتی حرکت‌های تبلیغی نیز در این حوزه تقلیل یافته است.

در این سناریو، زنان حتی فرصت‌های قبلی برای حضور ورزشی در اماکن عمومی (مانند دوچرخه سواری و ...) را از دست داده‌اند و از فضاهای ویژه‌ی طراحی شده ویژه‌ی بانوان چندان استقبالی نمی‌شود. از سوی دیگر، چاقی و عدم تناسب اندام به یک معضل عمومی در سلامت جامعه تبدیل شده و روند هزینه‌های مرتبط با سلامت به سرعت در جامعه در حال افزایش است.

در این سناریو، شکاف اجتماعی و فناورانه با روندهای جهانی تعمیق شده است و چالش‌های زیست‌محیطی بیشتری پیش روی جامعه قرار دارد. ورزش‌های همگانی به تجمعات کوچک، کم

تعداد و پراکنده‌ی نرمش صبحگاهی در میان سالمندان تقلیل یافته است و گذشته از شعارهای تکراری، هیچ برنامه‌ی جامعی در نهادهای متولی و سیاست‌گذار برای توسعه‌ی این موضوع در سطح جامعه یافت نمی‌شود.

۵- نتیجه‌گیری

۵-۱. جمع‌بندی یافته‌ها

در این پژوهش کوشش شد با رویکرد روش‌شناختی آمیخته و بهره‌گیری از متعارف‌ترین ابزارهای کیفی (مصاحبه و پنل خبرگان) و کمی (پرسشنامه، نرم‌افزار سناریوویزار) در حوزه‌ی سناریونگاری، به شناسایی، بررسی و بازشکافی سناریوهای محتمل برای آینده‌ی ورزش همگانی در کشور پرداخته شود. روش سناریونویسی از آن جهت انتخاب شد که این روش می‌تواند به ما کمک کند تا با شناخت برخی از عناصر مهمی که احتمالاً در ساخت آینده تأثیر خواهند داشت، تصویرها و داستان‌هایی از آینده بسازیم و درک جامع‌تری از آینده‌های محتمل و چگونگی تلاش برای همسویی با برخی یا دوری از برخی دیگر به دست آوریم.

در این راستا، نخست نیروهای پیش‌ران و عدم قطعیت‌های مرتبط با آن‌ها از طریق مرور اسناد موجود و تحلیل آن‌ها در کارگاه‌هایی با مشارکت جامعه‌ی پژوهش بررسی و احصا شده است. بر این مبنای شش مؤلفه‌ی «نقش و رویکرد رسانه‌ها»، «سبک زندگی ورزش‌محور»، «وضعیت عمومی سلامت»، «بهداشت جسم و روان زنان»، «تغییر استانداردهای زندگی» و «سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی» دارای بیشترین تأثیر (تأثیرگذاری / تأثیرپذیری) بر آینده‌ی ورزش همگانی در ایران شناخته شدند.

در مرحله‌ی بعد، برای هرکدام از این پیش‌ران‌ها، دو یا سه عدم قطعیت در پنل خبرگان تعیین گردید؛ سپس، تحلیل آثار متقاطع میان آن‌ها به کمک پرسشنامه انجام شد و با بهره‌گیری از نرم‌افزار سناریوویزار، در نهایت چهار سناریوی اصلی و محتمل برای آینده‌ی ورزش همگانی در ایران احصا و توصیف شد و نشانگرهای راهنمای هر یک تعیین گردید. نکته‌ی مهم در تحلیل خروجی‌های پژوهش آن است که بر اساس دیدگاه‌های خبرگان، سناریوهای اول و چهارم را به ترتیب می‌توان سناریوهای خوش‌بینانه (تحول مثبت) و بدبینانه (عقب‌گرد) در موضوع پژوهش تصور نمود. سناریوهای دوم و سوم نیز به نوعی سناریوهای میانه هستند که سناریوی دوم به تغییرات نسبی و بهبودهای جزئی و سناریوی سوم به تداوم تقریبی وضعیت موجود اشاره دارد.

۵-۲. توصیه‌های سیاستی (راهبردی)

سناریوها، عموماً مقدمه‌ای ضروری برای طراحی راهبردها در محیط‌های پیچیده و دارای عدم قطعیت به شمار می‌روند. بر این اساس، در گام پایانی پژوهش و پس از تبیین نشانگرهای

راهنمای هر سناریو در واپسین پنل خبرگان این پژوهش، از خبرگان خواسته شد تا دیدگاه‌های خود درباره‌ی پابرجاترین راهبردها یا گزینه‌های سیاستی پیش‌رو را در این زمینه بیان نمایند. بر اساس مجموعه یافته‌های حاصل از مطالعات این پژوهش و به‌ویژه یافته‌های مبتنی بر جمع‌بندی و همگن‌سازی آرای خبرگان در پنل‌های خبرگی، شماری از مهم‌ترین توصیه‌های سیاستی مورد توافق، به شرح زیر خلاصه و احصا شده است:

۱. ایجاد یک برنامه‌ی جامع راهبردی با پشتوانه‌ها و ضمانت‌های عملی لازم در دولت با هدف ارتقای ورزش همگانی.

۲. ایجاد انگیزه، ارائه‌ی مشوق‌ها و جلب مشارکت بخش خصوصی در حوزه‌ی گسترش ورزش همگانی.

۳. جلب همکاری نهادهای مدنی و سازمان‌های غیرانتفاعی نسبت به اهمیت ورزش همگانی و نقش آن‌ها در این مسیر.

۴. توسعه و ترغیب شرکت‌های نوپا در مسیر ارائه‌ی راهکارهای خلاقانه و فناوری‌محور برای تحول ورزش همگانی.

۵. توسعه‌ی برنامه‌ها و افزایش سرمایه‌گذاری‌ها در مجموعه‌ی حکمرانی در مسیر توسعه‌ی شهر سبز دوستدار ورزش.

۶. فعال شدن شهرداری‌ها و نهادهای غیرمتمرکز مدیریت شهری و فرهنگی در راستای توسعه‌ی محلی ورزش همگانی.

۷. آگاهی بخشی فرهنگی و ترویج رسانه‌ای فراگیر درباره‌ی نقش و اهمیت ورزش در ارتقای سلامت آحاد جامعه.

۸. ترویج رسانه‌ای گسترده‌ی خانواده‌ی ورزش‌محور و ارائه‌ی الگوهای قابل اجرا و منعطف ورزش‌محوری خانواده متناسب با تمام اقشار جامعه.

۹. ترغیب و اشاعه‌ی فرهنگ ورزش جمعی به‌مثابه یک اقدام جامعه‌محور و محله‌محور در کل کشور.

۱۰. تمرکز بیشتر نظام درمان بر پیشگیری با هدف کاهش هزینه‌های سلامت و استفاده از صرفه‌جویی‌های ناشی از آن در مسیر ورزش‌های همگانی.

۱۱. همکاری نزدیک نظام درمان، رسانه، سازمان‌های متولی ورزش همگانی در زمینه‌ی پیش، برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌هایی در زمینه‌ی بهداشت جسم و روان زنان با محوریت ورزش و خانواده.

۱۲. ارائه‌ی یارانه‌های حمایتی دولت در قالب اشکال مختلف (از جمله کارت منزلت) برای تسهیل دسترسی گروه‌های حساس و آسیب‌پذیر، به خدمات، امکانات و فعالیت‌های ورزشی.

۱۳. ایجاد انگیزه، آگاهی‌بخشی فرهنگی و ترویج رسانه‌ای فراگیر درباره‌ی نقش و اهمیت ورزش در ارتقای سلامت بانوان جامعه.

بر این مبنا، سیاست‌گذاران و متولیان ذیربط، می‌توانند از طریق مرور یافته‌ها و بحث‌های کیفی درباره‌ی چگونگی آن‌ها، زمینه‌ی لازم برای طراحی استراتژی‌های مطلوب، متناسب با حوزه‌ی فعالیت و وظایف خود فراهم آورند. به‌طور کلی، ارزیابی سناریوهای محتمل و نیز تحلیل همه‌ی ۳۰ مؤلفه‌ی کلیدی احصا شده در این پژوهش، برای ذینفعان و متولیان ورزش همگانی در کشور، حایز اهمیت است و در تحقق چگونگی تحولات، رویدادها و تصویرهای آینده، نقش‌آفرین هستند.

تقدیر

این پژوهش مستخرج از رساله دوره‌ی دکتری رشته مدیریت ورزشی در دانشگاه شمال است. از دانشگاه شمال (غیردولتی) و اساتیدی که در این مسیر همراه تیم پژوهش بودند قدردانی می‌شود.

کتابنامه

۱. بختیاری مقدم، حسن، رستمی، محمود (۱۳۹۱). تاثیر آینده‌پژوهی بر برنامه‌ریزی راهبردی در سازمان‌های امنیتی، *فصلنامه امنیت پژوهی*، ۳۷: ۸۹-۱۱۵.
۲. تحلیل وضعیت مشارکت ورزش همگانی در ایران و تبیین چالش‌ها و موانع کلان (۱۳۹۸)، معاونت پژوهش‌های اجتماعی فرهنگی، دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ کد موضوعی: ۲۷۰، شماره مسلسل: ۱۶۷۸۰، ۴-۱.
۳. جوادی یور، محمد، روحی دهکردی، میترا، رهبری، سمیه، طایفی، حلیمه (۱۳۹۷) آسیب-شناسی فرایند موجود سیاست‌گذاری در ورزش همگانی ایران و ارائه الگو، *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۵۲: ۱۷-۴۲.
۴. خاشعی، رضا (۱۳۹۱). سفر به آینده: آینده‌پژوهی، مفاهیم، مبانی و روش‌ها، با مقدمه‌ای از عقیل ملکی‌فر، تهران، انتشارات هنر رسانه اردیبهشت.
۵. رضاییان قیه باشی، احد، بیاتی، لیلا (۱۳۹۷). سناریوهای حضور و فعالیت صدا و سیما در فضای مجازی در افق ۱۴۰۷ (مطالعه موردی: صدا و سیما استان چهارمحال و بختیاری)، *فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی*، ۴: ۹-۳۹.
۶. رضاییان قیه باشی، احد، مرزبان، احسان، جهانشاهی، امید (۱۳۹۹). سناریوهای سرگرمی در بستر سیما جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، *فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی*، ۳: ۱۴۹-۱۷۹.
۷. سهرابی، لیلا (۱۳۹۴) *آینده‌پژوهی ورزش قهرمانی کشور به روش دلفی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی.

۸. سید عامری، میرحسن، قربان بردی، محمدالق. (۱۳۹۱). تبیین راهکارهای جذب و افزایش مشارکت شهروندان در برنامه های ورزش همگانی و تفریحی، *پژوهش های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی*، ۴: ۲۳-۳۴.
۹. عباسی نسب، امرالله. (۱۳۹۶). بررسی رابطه میان نشاط اجتماعی و ورزش همگانی با نظم و امنیت اجتماعی. *فصلنامه دانش انتظامی خوزستان*، شماره ۱۸: ۱۵۱-۱۸۲.
۱۰. فراهانی، ابوالفضل، کشاورز، لقمان، مروی اصفهانی، ناهید (۱۳۹۷). تحلیل عوامل بحران در ورزش همگانی، *رویکردهای نوین در مدیریت ورزش*، ۲۱: ۵۱-۶۷.
۱۱. کشکر، سارا، سلیمانی، مجتبی. (۱۳۹۱). نقش برنامه خص. صی سازی بر توسعه ورزش های همگانی از دیدگاه کارشناسان. *مجله پژوهش های کاربردی مدیریت و علوم زیستی در ورزش*، ۲: ۹۹-۱۰۴.
۱۲. محمدزاده، علی، پورعزت، علی اصغر، رضاییان قیه باشی، احد و پیران نژاد (۱۳۹۹). تصویرسازی از مشارکت شهروندی با هدف بهبود حکمروایی شهری (مورد مطالعه: شهر تهران)، *دانش شهرسازی*، ۴: ۱۱۷-۱۳۵.
۱۳. مرزبان، احسان، رضاییان قیه باشی، احد، جهانشاهی، امید. (۱۳۹۸). شناسایی مولفه های کلیدی و پیشران های سرگرمی در بستر سیمای جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه رسانه های دیداری و شنیداری*، ۴: ۱۶۳-۱۸۹.
۱۴. ملکی فر، عقیلو همکاران. (۱۳۸۵). *القبای آینده پژوهی، علم و هنر کشف آینده و شکل بخشیدن به دنیای مطلوب فردا*، تهران، انتشارات کرانه علم.

References

1. The Analysis of Participation Status in Iranian Public Sports and Explaining Major Challenges and Obstacles. Deputy of Socio-Cultural Research Office: *Education and Culture Studies*. 2019; Thematic Code: 270. Serial Number: 16780. (In Persian).
2. Kashkar ,S., Soleimani, M.(2012). The Role of Privatization Plan on Development of Public Sports from Experts Perspective. *Journal of Applied Research in Management and Life Sciences in Sport*, (2):PP 99-104. (In Persian).
3. Seyed ameri M H, Mohammad Alegh G B.(2013). Determining techniques to attract and increase citizen, s participation in sport for all and recreational sport programs, *Management of Sports & Movement Sciences*. (4),PP:23-34. (In Persian).
4. Farahani, A., Keshavarz., L, Marvi Esfahani N. (2018). Analysis of Crisis Factors in Public Sports. *New Approaches In Sports Management*. (21)PP: 51-67. (In Persian).

5. Abbasi nsab A. (2018) Investigating the relationship between social vitality and public sports with social order and security. *Quarterly Journal of Law Enforcement Knowledge*, (18). PP: 151-182. (In Persian).
6. Marzban, E., Rezayan Ghayeh Bshi, A., Jahanshahi, O. (2020) Identification of Entertainments key factors and driving forces in the context of the Islamic Republic of Iran Television. *Quarterly Scientific Journal of Audio-Visual Media*, (4), PP: 163-189. (In Persian). doi: 10.22085/javm.2020.201429.1398.
7. Khashei ,R. (2012) *Journey to the Future: Futurology*, Concepts, Principles and Methods; with an introduction by Aqeel Malekifar. Tehran: Ordibehesht Media Art Publications. 2012.
8. Malekifar ,A., et al. (2006). *Alphabet of Futurology* (Science and Art of Discovering the Future and Shaping the Desirable World of Tomorrow). Tehran. Publications of Karane-ye Elm.
9. Rezayan Ghayebashi, A., Marzban, E., Jahanshahi, O. (2020). Entertainment Scenarios on the Islamic Republic of Iran TV in Media Perspective Document 1404, *Communication Research*, (3) pp: 149-179. (In Persian). [https://doi: 10.22082/cr.2020.111709.1892](https://doi.org/10.22082/cr.2020.111709.1892).
10. Bostrom, N. (2009). *The future of humanity*. In: Olsen, J.K.B., Selinger, E., & Riis, S. (Eds.), *New waves in philosophy of technology*. New York, NY, pp 186-216 (Palgrave Macmillan).
11. Bishop ,P., Hines, A., & Collins, T. (2007) *The current state of scenario development: An overview of techniques*. *Foresight*. (9), pp 5-25.
12. Willim, A., toohey. (2018). K. governing bodies of sport as knowledge brokers in sport-for-all communities of *paracitice.sport management review*. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.08.005>
13. Lin, I., Kao, Chi. (2016). A study on the Policy of sport for all in taiwan from the perspective of the new public service. *asian sport management review*. 2-10.
14. Allison, M. (2014) *The Future of Local Authority Sport and Leisure Services: Sport and/or Health*. <http://www.instituteofhealthequity.org/projects/fair-society-healthy-lives-the-marmot-review>
15. Government, HM. *Sporting future*. (2015). A new strategy for an active nation: Cabinet Office London. <https://www.gov.uk/government/publications/sporting-future-a-new-strategy-for-an-active-nation>
16. Hajkowicz ,S, Cook, H., Wilhelmseder, L., Boughen, N. (2013). *The future of Australian sport*. A consultancy report by CSIRO for the Australian Sports Commission. CSIRO Futures. www.csiro.a
17. Ratten, v, Ferreira, J. (2017). Entrepreneurship, innovation and sport policy: implications for future research. *International Journal of Sport Policy and Politics*. (9) 575-577.
18. Sohrabi, L. (2016). *future study of elite sport by Delfi method* [dissertation]. Tehran Iran: univ. Allameh Tabataba'iiversity.

19. Bakhtiari Moghadam ,H., Rostami ,M.(2012).The Impact of Futurology on Strategic Planning in Security Organizations,*Quarterly of Security Research*, (37): 89-115. (In Persian).
20. Javadipour, M., Rouhi Dehkordi ,M., Rahbari ,S., Taifi ,H.(2018). Pathology of the existing policy-making process in Iranian Public Sports and Model Presentation. *Journal of Sports Management Studies*, (52):17 – 42. (In Persian).
21. Mohammadzadeh, A, Pourazat, A, & Rezayan Ghayehbashi, A.,&pirannejad, A.(2020). Imaginary of citizen participation with the aim of improving urban governance (Case study: Tehran) .*Urban planning knowledge* (4),PP:117-135.(In Persian). doi: 10.22124 / upk.2020.16986.1507.
22. Hickford ,A J, Nicholls ,R J, Otto ,A., Hall ,J W., Blainey ,S P.,& Tran ,M. (2014). Baruah P Creating an ensemble of future strategies for national infrastructure provision, *Futures*.(66): 13–24.
23. Schwartz, P.(2012). The art of the long view: planning for the future in an uncertain world. *Crown Business*.
24. Rezayan Ghayeh Bshi, A.,& Bayati, L.(2019). The scenario of I.R.I.B activities on Social networks With on the horizon 2027.Case Study,Broadcasting of Chaharmahal and Bakhtiari province. *Quarterly Journal of Communication Research* (4): 9-39. (In Persian).

